

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones Pastorales De Præceptis, Vitiis Capitalibus, Et De Sacramentis

Marchantius, Jacobus

Coloniæ Agrippinæ, 1655

V. De Debito conjugali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41699

tra Principes temporales, Magistratus, & alios habentes jurisdictionem in foro externo, ut docet communis sententia.

CAPUT V.

De debito conjugali.

QUAERO. *An teneatur sub peccato mortali conjux alteri debitum reddere?* Respond. non semper esse mortale, quia non semper petit conjux cum intentione obligandi adeo graviter. Sic nec creditor pecuniam sibi debitam sub illa ratione semper exigit, ut sit peccatum non reddere. Sic à mortali excusatur negans, imò quandoque & à veniali, cum remissè petitur, cum nimis frequenter & immoderatè, cum rationabilis item alia causa intercedit, puta in valetudo aliqua: vel quia plures proles sunt, quàm possint ab eis enutrir. Intelligi autem hæc debent nisi in petente periculum incontinentiæ adverteretur. Atque *advertet*, quando uxor etiam solum tacitè petit, virum teneri reddere: imò
quand

quandoque tenetur petere, quando scilicet quibusdam signis percipit vir in ea voluntatem petendi, sed ob verecundum abnuere; tunc enim vir non tam cēsetur petere quam reddere. Si verò conjux nonnisi cum magna difficultate, & quam rarissime reddere vellet, præferrim cum sentiret incontinentiæ periculum in conjuge, esset peccatum mortale non reddere. *Item* si graviter sentit offendi conjugem, cui negatur, quia tunc cēsetur sub obligatione petere. *Item* si ad vindicandum se de conjuge, negetur.

2. **QUAERO:** *An sit aliquando peccatum, petenti debitum reddere?* Resp. in multis casibus posse contingere peccatum etiam exigenti reddendo.

1. *Casus* Si petatur & reddendo cum periculo abortus, uxore gravidâ. Aliqui putant si fœtus nondum sit formatus, non esse mortale uti matrimonio cum dicto periculo. Quicquid sit de hoc, vix conjugibus de ejusmodi periculo constare potest

est, ut ideo teneatur abstinere sub
 mortali. Potest igitur communiter vir
 uxorem gravidam cognoscere Et licet
 Sancti Patres videantur docere absti-
 nendum tunc esse; consiliū magis dant
 quam præceptum. Et si quandoque u-
 tantur nomine obligationis vel debiti
 intelligendi sunt de debito honestatis
 & congruentiæ.

2. Si petatur tempore fluxus men-
 strui, quia usus matrimonii tunc con-
 tinet aliquam indecentiam: adeo ut a-
 liqui putent tunc esse peccatum mor-
 tale, propter periculum infectionis in
 prole. Sed contrarium est verius; tum
 quia tale est rarissimum, ipsa experiē-
 tia teste; tum quia vix contingit prole
 tunc concipi, ut colligitur ex *Philoso-
 pho 1. de gener, animal. cap. 19.*

3 Si petatur tempore puerperii, tūc
 enim debere abstinere conjuges signi-
 ficat D. Greg epist. ad August. Anglo-
 rum Episcop. Sed licet sit aliqua inde-
 centia statim à partu uti matrimonio,
 tamen non est mortalis, nisi aliunde
 periculum imminet: immò accedē-

re justa causa, posset esse licitum: Non tenentur verò abstinere per integrum mensem, sicut nec mulier ab ingressu Ecclesiæ, si aliàs bene sana sit.

4 Si petat conjux amens vel ebrius, cum periculo morali pollutionis extravas, quod his ebriis aliquando contingit. Unde adverte, quod conjux sanæ mentis alteri plane ratione destituito, vel ob amentiam; vel ob ebrietatē, aut similem causam, per se non tenetur debitum reddere. Ratio est quia talis est incapax omnis dominii. Sicut enim dominium non potest esse in subiecto irrationali, sic nec usus in subiecto hic & nunc non potente uti ratione. Per accidens tamen ad vitandum gravia mala, tenetur conjux amentis vel ebrii debitum reddere. Si uterque sit amens, illicitus erit usus matrimonii, ob periculum imminens proli, tum in conceptione, tum in educatione, & ideo separandi sunt. Idem dicendum, si uxor sit furiosa.

5. Si sit detrimentum notabile sanitatis, non solum non tenetur reddere, exi-

exigenti, sed etiam illicitè reddit, quia quisque obligatur habere curam moderatam suæ salutis. Sic ratione febris, aut alterius morbi potest præcipi à Medico, ut ad tempus abstineat ob periculum. Quod si periculum illud iudicetur moraliter certum & grave, tenetur abstinere.

6. Si petatur loco non debito, puta in loco aperto, vel publico, aut sacro. Reddere enim aut petere in loco publico, cõsetur mortale, tum quia cõtra humanã honestatem & decentiam in re gravi; tum quia daretur occasio ruinæ spiritualis aspicientibus. Tactus etiam si tales forent, ut adstantes inducere possent ad venerea, essent mortales. Unde existimo quandoque graviter peccari à conjugatis utentibus matrimonio insolèter, & sine ulla cautela in proprio etiã lecto: ita ut proles, ancillæ & famuli, quæ decumbunt in eodem vel vicino cubiculo, patenter advertant & audiãt eas vacare rei carnali ideoque periculo exponuntur cogitationum, motuum & delectationum

carna-

carnalium. Quantum ad locum sacrum. petere aut reddere in loco illo extra casum necessitatis, peccatum mortale est quia Ecclesia polluitur. Casus autem necessitatis excusat, ut si conjuges diu obsessi essent intra locum sacrum, & ideo exponerentur periculo incontinentiae. Tactus autem turpes si sint absque periculo pollutionis, non sunt sacrilegia quia non sunt specialiter prohibiti sicut est pollutio, ideoque non sunt necessario confitendi, ratione circumstantiae loci sacri: quod idem dicendum est de tactibus respectu non conjugatorum, ut docet Sanchez. *disp. 15. q. 2. & ex eo Filliucius.*

2. *QUAERO. An peccent conjuges equaliter, non servando debitum modum in conjugio?* Resp. ordinario non esse nisi veniale peccatum, quando servatur legitimum vas, sive organum generationis debitum in muliere, sine periculo effusionis. Quod advertendum est ob multos modos incongruos, & a modo quem natura instituit devios, quos reperire est inter carnales conjuges.

juges, qui tamen peccati mortalis reatum non involvunt; & propterea non necessariò à Confessariis interrogandi sunt ipsimet confitentes, nec de alia re interrogandi, nisi an periculum fuerit effusionis seminis extra vas sive ergo à latere, sive sedendo. sive stando sive muliere loco viri superincumbente, sive etiam præpostere more brutorum, aliisque modis in vase muliebri actus conjugalis exerceatur, non censent DD. peccatum mortale; quia nullus ex illis generationi adversatur, eo quod semen in matrice recipiatur per attractionem. Eset verò mortale si ex tali modo cõcumbendi generatio impediretur, aut fieret ad talem finem. Potestq; fieri ut talis modus quandoq; excusari possit justam ob causam, puta, quia dispositio ipsius conjugis non aliud patitur, aut si fiat ut vitetur periculum fœtus in gravida. Excusaturq; ut plurimum reddens, si timeat displicere conjugi, aut indignationem excitare, ideoque patitur. Quod si in vase indebito copula consummetur, non solum

solum peccatum mortale est, sed ad sodomiam spectat, nec potest uxor pati licitè similem copulam.

3. *QUAERO. Quid de tactibus, aspectibus verbisque turpibus inter conjuges?* Resp. tactus qui fiunt circa corpus mulieris, etiamsi non ordinentur ad copulam, non sunt mortales, nisi fiant cum periculo pollutionis: aut nisi pertineant ad sodomiam quamdam inchoatam, vel aliam speciem contra naturam. Idem dic de aspectu & turpiloquio.

4. *QUAERO. Quale peccatum sit, post alium conjugalem impedire conceptionem?* Resp. esse mortale. Hinc resolutio patet casuum sequentium.

1. *Casus.* Si vir aut mulier se retrahit in actu seminationis, ne proles concipiatur, peccat mortaliter.

2. Si mulier post actum conjugalem se ad hunc finem erigit, aut aliud facit, ut semen excutiat, vel ut non sit prolificum, peccat item mortaliter quia est voluntariè frustrare semen sine ad quem institutum est. Et adverte hos casus non esse infrequentes inter aliquos

quos qui multa prole graventur, & nihilominus volunt conjugii actu delectari sine prole & generatione ulteriori, quantum in ipsis est. Item in quibusdam aliis mulieribus; quæ ob incommoditates partus ac dolores, timent denuo concipere. Inveni autem ex confessionibus, non paucas huic vitio obnoxias, sed existimantes se mortaliter non peccare. In his tamen exquirendis debent magnâ cautelâ uti Confessarii, Atque de his satis,

5. *QUAERO. An conjugæ in absentia alterius possit delectari morosè de copula cogitata, tamquam præsenti? R. si absit periculum pollutionis, non est peccatum mortale, ut multi docent, quia cum in eo statu sint, ut eis actus liceat, cogitatio illius aut imaginaria delectatio de illo cogitato non videtur eis interdicta saltem sub mortali; quâvis quia caret debito fine, venialis esse possit. Vidua autem non potest delectari actu conjugii præterito, si illum sibi tamquam præsentem per imaginationem constituat: quia ille actus,*
 & cor.

& corporis immutatio quę inde sequitur, in hoc statu nõ ei licent: Secus erit si solum gaudeat de illo tamquam de re præterita, hoc enim non est aliud quàm consentire in rem licitam, seu approbare actum præteritum, absque tamen delectatione venerea præsentis.

CAPUT VI.

DE COHABITATIONE

conjugum

Et bonorum Administratione.

I. **Q**UAERO. *An vir & uxor teneantur simul cohabitare?* R. affirmative. Id enim ex ipsa matrimonii natura colligitur, quod non solum ad proles educationẽ, sed & ad mutua obsequia præstanda, ordinatum est. Hęc autem præstari non possunt sine ea cohabitatione, cū etiã uxorẽ alere vir teneatur. Si tamen marito dos cum uxore promissa non solueretur, non tenetur eam alere, nec adducere in domum suam ad eam sustentandam, & onera matrimonii sustinenda. Imò potest illam remittere in domum parentum, licet antea in domum suam adduxisset.

Ra-